

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Dissertatio XXVIII. An sit gravis obligatio eligendi digniores ad Beneficia
Curam animarum habentia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

fa propria, vel dic, id sibi esse specialiter prohibitum, ne propter proprium commodum erret in re, quæ non pertinet solum ad ipsum, sed etiam ad Successores. Deinde, quando ipse Episcopus permutat cum alio Beneficium aliquod, certum est, quod non valet approbatio ipsius, sed quod requiritur approbatio sui Superioris; quia ea permutatio, & pactio ibi contenta respicit commodum Episcopi, & est in causa propria. Nos enim fatemur, non posse Episcopum in causa propria inire pactum circa ea, quæ sunt spiritualibus annexa. Quando autem dat Beneficium Clerico sub conditione, quod renunciet alterum, cum id faciat pro bono regimine Ecclesiæ, & pro observatione iustitiæ distributiæ quam iniungunt Sacri Canones, non exercet potestatem in se ipsum, neque in causa propria, sed in causa utilitatis Ecclesiæ.

172. Respondens supra ad primam probationem antecedentis, Dixi, *omitto*, quia ea propositio, quod [Episcopus non potest exercere potestatem in se ipsum,] si vniuersaliter, & vt iacet, accipiatur, falsa est. Nam illa, quæ Episcopus potest concedere subditis, potest sibi ipsi concedere, si non sit sibi specialiter prohibitum. Et quidem id posse indirecte, certum est, nempe quando cum omni populo dispensat in aliquibus, v.g. in lege ieiunij, ea dispensatio comprehendit ipsum Episcopum. Deinde etiam est certum, quod Episcopus habet potestatem committendi suo Confessario, vt dispenset secum in ijs, in quibus potest ipse Episcopus dispensare cum suis subditis. Præterea probabilius sententia docet, posse Episcopum dispensare secum directe in ijs omnibus, in quibus potest dispensare cum suis subditis; & sibi ipsi concedere, quod potest subditis, nisi

in materia sibi specialiter interdicta. Quæ omnia tradit, & efficaciter probat cum multis Doctoribus Pater Thomas Sanchez tom. 3. de matrim. lib. 8. disp. 3. Quod autem non possit se ipsum designare ad habendum Beneficium, vel dignitatem, quod, vel quam potest alteri conferre, id est propter specialem prohibitionem capitis final. de institut. vbi dicitur, inter dantem, & recipientem debere esse distinctionem personalem.

173. Hac tamen doctrina non vtor pro responsione eius obiectionis, quia dum dat Episcopus Beneficium Clerico sub conditione, quod renunciet alterum pro bono regimine Ecclesiæ, non exercet potestatem in se ipsum, quantumvis ipse apponat eam conditionem, quia tunc eam potestatem exercet pro bono regimine Ecclesiæ, & non in causa propria, sed potius in causa publica; secus si in eo respiceret aliquod commodum suum temporale.

DISERTAT. XXVIII.

An sit gravis obligatio eligendi digniores ad Beneficia Curam animarum habentia?

CAPVT I.

Refertur propositio damnata, & præmittuntur aliqua.

SUMMARIUM.

Concilium non agit de Beneficijs nullam animarum curam habentibus. num. 2.

Alia sunt, quæ habent immediate curam animarum, & alia, quæ mediate.

diatē. Ad hæc spectat Cardinalatus. num. 3.

Canonicatus in Ecclesia Hispalensi habet mediate Curam animarum. n. 4.

Quæ statuit Concilium circa electionem Episcoporum, intelligenda sunt de electione omninū, qui exercent iurisdictionem quasi Episcopalem. num. 5.

Quinam censeantur digniores num. 6. Beneficia primario instituta sunt pro utilitate Ecclesiæ; secundario autem ut præmia benemeritorum. n. 7.

Circa electionem ad Beneficia mere simplicia, prima sententia docet debere eligi digniorem. num. 8.

Secunda sententia docet, non esse mortale, dare dignis, omisis dignioribus. unum. 9.

1. **P**ropositio 47. ex dānatis sic se habet. *Cum dixit Concilium Tridentinum eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles, ipsi iudicaverint, ad Ecclesiās promoveant. Concilium vel primo videtur per hoc digniores, non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorū, sumpto comparativo pro positivo; vel secundo locutione minus propria ponit digniores, ut excludat indignos, non vero dignos; vel tandem loquitur tertio, quando fit concursus.*

2. Præmitto primo, neque Concilium (sess. 24. de Reform. cap. 1.) neque propositionem damnatam, quæ verba Concilij perperam interpretatur, agere de Beneficijs simplicibus, & nullam animarum Curam habentibus. Nam Concilium expresse agit de Pastoribus Ecclesiarum. Ait enim *Meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos PASTORES, & Ecclesiæ gubernande idoneos promoveri studeant; eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, &c.*

3. Præmitto secundo, alia esse Beneficia, quæ habent immediate Curam animarum, & alia, quæ mediate. Et licet aliqui enumerent Cardinalatum inter Beneficia simplicia, & saltem mediate incumbit Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Cura animarum; cum sint immediatissimi Consilij Pontificis Romani in ordine ad negotia maiora, & specialius pertinentia ad salutem animarum, & bonum regimen totius Ecclesiæ Catholicæ. Et ideo Concilium Tridentinum in eodem cap. 1. sic decernit: *Ea vero omnia, & singula, quæ de Episcoporum præfendorum vita, etate, doctrina, & ceteris qualitatibus alias in eadem synodo constituta sunt, decernit, eadem etiam in creatione Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda.*

4. Eodem modo licet Canonicatus Ecclesiarum Cathedralium computentur ab aliquibus inter Beneficia Curam animarum non habentia; advertendum est, in aliquibus Ecclesijs eiusmodi Canonicatus mediate habere Curam animarum, ut contigit in hac Ecclesia Hispalensi. Nam Capitulum Ecclesiæ Cathedralis gubernat Parochiam Matricis, & tota Cura animarum de facto incumbit præfato Capitulo; assignat enim Curatos octo; hæc enim Parochia est latissima; præterea singulis annis designat unum, sive Canonicum, sive Portionarium, qui præsideat Curatis, & res Parochiæ immediate gubernet. Deinde ei Capitulo subijcitur, ex speciali dispositione Fundatoris confirmata à Romano Pontifice, Cœnobium Sanctimonialium, quod est sub titulo Incarnationis Dominicæ; & ideo Capitulum designat singulis quadriennijs visitatorem ex præfatis Canonicis; ita ut eiusmodi Cœnobium sit exemptum à iurisdictione.

dictione ordinaria. Et hinc fit, hos Canonicatus, & portiones dici non posse Beneficia simplicia, aut Cura animarum carentia.

5. Præmitto tertio, ea, quæ statuit Concilium circa electionem Episcoporum intelligenda esse de electione omnium eorum, qui exercent iurisdictionem quasi Episcopalem, præcipue in toto populo, aut in pluribus populis; quales sunt Abbates iurisdictione spiritali vtentes, Priores, aut Vicarij, qui cum sint nullius diœcesis, Episcopalem tamen exercent iurisdictionem; quales sunt Vicarij, aut Priores aliqui Ordinum Militarium. Et similiter omnes Præpositi, Priores, Guardiani, & Rectores Ordinum Regularium: nam hi omnes exercent iurisdictionem quasi Episcopalem, sed præcipue Generales, & Provinciales; eo quod magna sit sphaera iurisdictionis eorum. Quare eorum electio, proportionem servata, requirit, quod semper digniores præferantur. Et ideo dixit Concilium verbis vniuersalibus: *Si bonos PASTORES, & Ecclesia gubernanda idoneos promoveri studeant.*

6. Præmitto quarto, non dici digniores illos, qui Doctores fuerint, aut qui nobiliores, &c. sed illi, qui omnibus bonis dotibus animi, & corporis consideratis, Ecclesiæ utiliores futuri esse creduntur. Et ita explicuit Tridentinum ibidem, dum dixit: *Quos digniores, & Ecclesia magis utiles ipsi iudicaverint.* Nam per secundum epithetum explicuit primum. Dignus autem dicitur, qui habet qualitates requisitas ad ministerium. Indignus autem dicitur ille, cui deest aliqua ex qualitatibus ad ministerium iure requisitis.

7. Præmitto quinto, Beneficia Ecclesiastica primario, & principaliter instituta esse in utilitatem Ecclesiæ, vt hæc habeat idoneos Mi-

nistros; secundario autem, & minus principaliter vt præmia eorum, qui de Ecclesia ob eorum virtutes, & doctrinam benemeriti sunt, & aptiores ad seruiendū Ecclesiæ. Ita communiter Doctores, & præcipue Navarrus, Aragon, Salon, Sotus, & Ledesma, quos refert, & sequitur P. Thomas Sanchez tom. 1. Consilior. lib. 2. cap. 1. dub. num. 2.

8. Præmitto sexto. Circa electionem ad Beneficia simplicia, quæ nullam habent Curam animarum, an eligi debeant digniores, est duplex sententia, & vtraque probabilis. Prima docet, peccare mortaliter electorem, qui non eligit digniorem. Quia cum Beneficia etiam simplicia instituta sint, saltem secundario, vt præmia meritorum, contra iustitiam distributivam operatur, qui ea non distribuit pro meritis. Ita D. Thom. 2. 2. quæst. 63. art. 2., & alijs in locis, Caietanus, Palacios, D. Antoninus, Armilla, Tabiena, Sylvester, Mercatus, Lyra, Rosella, Altisiodorensis, Henricus, Gothfredus, Ledesma, Covarrubias, Rocus, Panormitanus, Lud. Gomez, Adrianus, Ioannes Lupus, Lambertinus Molina iurisperitus, Turrecremata, Olchot, Perez, Gerson, Nieva, Padilla, & Lessius, quos refer P. Thom. Sanchez, vbi supra num. 16.

6. Secunda sententia docet, non esse peccatum mortale, dare Beneficia simplicia dignis, omisis dignioribus. Quia cum finis primarius, ad quem instituta sunt Beneficia, sit utilitas Ecclesiæ; modicum detrimentum patitur Ecclesia, si ea conferantur dignis, omisis dignioribus. Ita Navarra, Aragon, Salon, Sotus, Navarrus, Gabriel, Angelus, Alensis, & Abulensis, quos refert, & sequitur P. Thomas Sanchez, vbi supra num. 20. & suffragatur Lugo Cardinalis tom. 2. de Iust. disp. 35. sect. 2. num.

num. 11. Et ex his fere omnes dicunt, id esse peccatum veniale; quamvis Navarra dicat, nullum esse peccatum: sicut etiam Diana, part. 2. tract. 1. Miscel. resol. 38. afferens pro sua sententia, præter Navarram, Ledesnam, Gutierrez, & Garciam. Quæ sententia probabilis est, dummodo non intelligatur de illis Beneficijs, quæ inter simplicia adnumerari solent, quæ tamen saltem mediate habent curam animarum, de quibus supra dixi.

Diana.
Navar.
Ledesna.
Gutier.
Garcia

CAPUT II.

An vi huius damnationis certa evadat sententia docens, semper eligendum esse digniorem ad Episcopatum, & Cardinalatum?

SUMMARIVM.

Autores, qui docuerunt, posse absque culpa gravi eligi dignos, exclusis dignioribus. num. 10.

Opposita sententia certa est quoad Cardinales, & Episcopos, & eos, qui habent iurisdictionem quasi Episcopalem. num. 11.

Verbum Digniores sumi debet in sua propria significatione. num. 12.

Hæc obligatio est iuris naturalis. n. 13.

Urgetur argumentum ex Concilio Tridentino. num. 14. & seqq.

Quante dotes requirantur ad Episcopatum? num. 15. & seqq.

Quid de hoc senserit S. Thomas? n. 17.

Quid Bellarminus? num. 18.

Uterior probatio ex Apostolo. n. 19.

Item ex Concilio Tridentino. num. 20.

10. **O**pinio fuit aliquorum, non esse obligationem sub reatu culpæ gravis eligere digniorem,

etiam ad Beneficia curam animarum habentia, ex quibus aliqui eam opinionem extendunt ad Episcopatum, præcipue respectu Pontificis eligentis, aut Patroni sæcularis præsentantis. Moderni scriptores, qui has propositiones assumpserunt explicandas, Lumbier, Filguera, & Hozes, citant P. Tamburinum lib. 8. in Decal. tract. 3. cap. 4. de distribut. Benef. num. 5. & revera hæc propositio, ut iacet, reperitur ibidem num. 7. sed num. 11. addit: *Respondeo secundo ad instantiam num. 8. factum, me ingenue fateri, propter hunc Tridentini textum, esse multo probabilis, Episcopatus, & similia maiora Curata Beneficia de quibus solum loquitur Tridentinum, debere dignioribus conferri, nec in praxi aliter esse consulendum.* Sed Tamburinus in priorie parte assertionis secutus est alios Doctores, qui prius docuerunt, posse eligi dignos, exclusis dignioribus, extra casum concursus.

Ita Glossa, Rochus, Pedraza, & alij, apud Dianam 2. part. tract. miscell. 1. resol. 41. & Ioannes Pontius in Curs. Theol. disp. 59. quæst. 1. concl. 4. n. 40. Caietanus in sum. verb. *Electio Prælati*. Et esse probabilem ait Accius de Velasco tom. 1. verb. *Beneficiis*. resol. 111. num. 7. & Serra. 2. 2. quæst. 63. art. 2. dub. 1. & alij.

11. Dico primo. Opposita sententia, quæ docet saltem in Episcopatibus, & Cardinalibus eligendos esse digniores, certa est omnino, vi huius decreti, in quo opposita opinio damnatur, & interdicitur tamquam scandalosa. Et idem dicendum est de omnibus illis, qui habent iurisdictionem quasi Episcopalem, sive sint Abbates, sive Vicarij, aut Priores nullius Diocesis, sive Prælati Regulares, ob identitatem rationis. Et quidem hæc propositio damnata loquitur de eo Decreto Concilij Tridentini, ubi hoc Concilium requirit,

Ecce in

Lumb.
Figuera.
Hozes.
Tamba

Gloss.
Rochus.
Pedraza.
Diana.
Pontius.
Caiet.
Velasco.
Serra

in eligendis Episcopis præcipue, & Cardinalibus, præferendos semper esse digniores. Hæc est expressa sententia S. Thomæ 2. 2. quæst. 185. art. 3. ubi asserit eligendos, non meliores in se, sed utiliores Ecclesiæ, & hoc est, esse digniores. Quem sequuntur fere omnes Theologi. Quod etiam

S. Tho.

S. Hieron

docuit S. Hieronymus, & habetur in cap. *Licet ergo*. 8. quæst. 1. *Ut sciant omnes, & certi sint, quod qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligitur ad Sacerdotium.* Subditque postea speciales virtutes, quæ relucere debent in Episcopo.

12. Sed iam hæc assertio omnino est certa, & indubitabilis: Nam Decretum Concilij per se est manifestum; sed dum aliqui id verbum *Digniores* interpretantur vel pro dignis, vel pro non indignis, vel pro strictè dignioribus in concursu, dubitabant aliqui de mente Concilij. Cum ergo per hanc damnationem excludantur eæ interpretationes, iam nullum restat vestigium dubitationis.

13. Ego quidem pro comperto habeo, hanc obligationem esse iuris naturalis. Et quamvis aliqui hoc intendunt probare argumentis, quorum aliqua refutat P. Vasquez opusc. de Benef. cap. 2. §. 3. dub. 1. & alia Lugo Card. tom. 2. de iust. disp. 35. sect. 2. n. 11. Ego tamen existimo, id efficaciter probari hoc argumento, quod insinuat Concilium Trident. cap. 1. cit., dum ait: *Hoc tamen munus (Episcopale) huiusmodi esse censet (Sancta Synodus) ut, si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum videri possit.* Quod argumentum sic explico, & vrgeo.

P. Vasq
Lugo.

14. Non potest eligi ad munus Episcopale ille, qui non habet omnia requisita ad tale munus; si tamen datur vnus, qui habeat omnia requi-

sita ad illud: ergo si vacante sede Tolentina v.g., inveniatur vnus, qui in his omnibus sit omnino perfectus, & nullus alius præter ipsum sit omnino perfectus; vrgebit obligatio eligendi vnum illum perfectum. Huc vique evidens est discursus iste, ipso lumine rationis dictante.

15. Procedo ulterius. Tot, tantæque sunt dotes spirituales, tot, tantæque talenta prudentiæ, sanctitatis, Constantiæ, doctrinæ, & similia, quæ requiruntur ad munus Episcopale, vt vix, aut ne vix quidem inveniatur vnus, qui habeat omnia hæc in gradu perfecto: ergo si ille vnus non inveniatur, qui habeat ea omnia in gradu perfecto, eligendus erit ille, qui habuerit fere omnia illa; sive ille, qui proximus fuerit in perfectione talentorum ei, qui haberet omnia illa. Sed obligatio eligendi hunc est obligatio eligendi digniorem: ergo omnino vrget obligatio eligendi digniorem. Hæc omnes consequentiæ legitime concluduntur.

16. Illud vero antecedens, quod requirit ea omnia in munere Episcopali, probatur primo: hoc enim est quod dixit Tridentinum supra citatum: *Hoc tamen munus huiusmodi esse censet, ut si pro magnitudine rei expendatur, nunquam satis cautum videri possit.* Hæc enim perfectio vnde, quaque absoluta virtutum, & talentorum, quæ requiritur in Episcopo, est illa magnitudo, *De qua nunquam satis cautum videri potest.*

17. Probatur secundo. Nam S. Thomas, quem omnes Theologi sequuntur, affirmat 2. 2. quæst. 184. art. 7. Episcopum teneri esse perfectum, & hoc esse discrimen inter Episcopum, & Religiosum, quod hic teneatur aspirare ad perfectionem; ille vero teneatur habere perfectionem. Et concludit S. Doctor: *Vnde manifestum est, quod status perfectionis potior est*

San. Tho.

in Episcopis, quam in Religiosis. Et quæst. 185. art. 8. ait: Dicendum, quod, sicut supradictum est, status Religionis ad perfectionem pertinet, quasi quedam via ad perfectionem tendendi; status autem Episcopalis ad perfectionem pertinet tamquam quoddam perfectionis magisterium. Quod idem confirmat quodlib. 3. art. 17. Eiset autem prolixæ operæ recensere, quæ reliqui Scriptores de hac materia attestantur.

Bellarm.

18. Vnus pro multis sufficit Card. Bellarminus, in lib. de offic. Principis circa finem libri contro. 3. cuius titulus est: *An Episcopus teneatur esse perfectus?* Et postquam dixit: *Quod teneatur, docent omnes Scriptores, ac præsertim S. Thomas.* Post pauca subiungit: *Quod confirmatur ex verbis Apostoli ad Titum 2. [In omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum] Et ex verbis Domini Matth. 5. [Vos estis sal terra, & lux mundi.] Hæc igitur est veritas, sed non omnes capiunt verbum istud. Religiosi sunt in statu perfectionis acquirenda, quia faciunt tria vota: paupertatis contra affectum divitiarum; castitatis, contra concupiscentiam carnis; obedientiæ, contra superbiam vitæ. Episcopus igitur, qui est in statu perfectionis adeptus, tenetur esse perfectus, id est, ardentissima charitate Dei, & proximi præditus, ita ut divitias Ecclesiæ suæ non suas esse existimet, & non habeat ad possidendum tamquam proprias, sed ad dispensandum, ut alienas. Item tenetur esse perfectus in charitate Dei, & promi; circa castitatem, ut Angelica puritate Deo ministret, & viros ac mulieres, quibus præest, vere diligat ut filios, & filias, & nullâ unquâ suspitione incôitientia illis tribuat: proinde non habere domi personam ullam, vel ob adolescentiam, vel ob ornatum, ad quam carnali affectione propensus credatur:*

foris autem cum nulla unquam muliere sine testibus loquatur, atque id potissimum erga sanctimonialia observet: incredibile enim est, quam contemptibilis reddatur Episcopus, si aut verbis, aut factis ullâ signû incontinentiæ dederit. Denique perfectus esse debet circa humilitatem, & obedientiam Dei, & superiorum mandata, ac præcipue erga illud à Sancto Ioanne Evangelista in 1. Epistola promulgatum: [Debemus pro fratribus animas ponere,] ac multo magis divitias, quietem, delicias, & commoda omnia. Hæc perfectio excludit ludos, venationes, lectionem librorum vanorum, occupationes temporales, & alia id genus omnia. Proinde munus Episcopi est vita laboriosissima, sed magnam habet remunerationem.

19. Probatum tertio ex verbis Apostoli 1. ad Timoth. 3. *Si quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: oportet ergo, Episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, Doctorem, non vinolentum, non percussorem, &c.* Et quidem prolixum esset recensere omnia, quæ Sancti Patres, & Ecclesiæ Doctores scribunt circa hanc Apostoli doctrinam, qua Timotheum Episcopum imbuebat. Explicationem, & Commentarium huius textus tradidit Augustinus Barbofa, lib. de Potest. Episcopi, part. 1. in toto titulo *Barb.* 2. per septemdecim Glossas, ubi cum immensa eruditionis suppellectile ex Sanctis Patribus collecta, manifeste ostendit illam magnitudinem, de qua, ut dicit Tridentina Synodus, *Numquam satis cautum videri potest.*

20. Ex quibus omnibus concluditur, si semper eligendus est ad munus Episcopale is, qui habeat omnia requisita ad tale munus, & vix inveniatur vnus, qui his omnibus polleat perfecte; illum eligendum esse,

Ecce 2 qui

qui propius accedat ad eam perfectionem talentorum, quæ requiruntur, atque adeo digniorem. Et hanc obligationem semper in Ecclesia extitisse, ostenditur ex illis verbis Concilij: *Nihil in ijs pro presenti temporum ratione innovando.* Quibus verbis satis declarat Concilium hanc dispositionem non esse novam in Ecclesia Dei, sed semper in ea observatum esse tamquam obligatorium eligere digniores. Eam autem obligationem oriri ex iure naturali colligitur ex illis verbis: *Eadem Sancta Synodus Tridentina gravissimis Ecclesie incommodis commota non potest non commemorare, nihil magis Ecclesie Dei esse NECESSARIUM, quam ut: lectissimos tantum sibi Cardinales asciscat, & bonos maxime (in superlativo gradu) atque idoneos Pastores singulis Ecclesijs præficiat.* Vnde sic fit argumentum. Elector independenter ab humana lege, atque adeo iure naturali, & Divino, tenetur ad eligendum Episcopum eo modo, quo necessarium est Ecclesie Dei: sed iuxta mentem Concilij, necessarium est Ecclesie Dei eligere digniorem: ergo iure naturali, & Divino tenetur eligere digniorem.

CAPUT III.

An præfata doctrina extendenda sit ad eos, quos præsentat Patronus laicus? Et quid circa hoc valeat consuetudo contraria?

SUMMARIUM.

Patronus laicus iure naturali tenetur eligere digniorem. num. 21.

Confirmatio ex Tridentino. num. 22. & seqq.

Quomodo non sit magnum onus eligere digniorem: num. 26.

In hoc non potest prævalere consuetudo; neque in Hispania datur talis consuetudo; & quantam diligentiam adhibeat Rex Catholicus ad querendum digniores? num. 28. & seqq.

Opinio docens oppositum circa Patronum laicum subiacet damnationi. num. 32. & seqq.

21. **D**ico secundo. Patronus laicus iure naturali tenetur eligere digniorem ad munus Episcopale. Probatur eodem argumento, quo primam assertionem roboravi. Nam Patronus laicus iure naturali tenetur eligere illum, qui habeat omnia requisita ad munus Episcopale administrandum, si talem inveniat: ergo cum vix sit vnus, qui habeat omnia requisita in gradu perfecto, & consequenter præfatus Patronus non possit certo scire, hunc, quem eligit, habere omnia ea requisita, debet præsentare eum, quem videt propius accedere ad eam perfectionem, atque adeo digniorem.

22. Confirmatur primo. Nam iuxta Tridentinum, qui non promovent digniorem ad Episcopatum, *alienis peccatis communicantes mortaliter peccant*: sed quod Patronus sit laicus, non tollit hanc cooperationem, & communicationem quoad peccata aliena: ergo peccat mortaliter, si non præsentet digniorem.

23. Confirmatur secundo. Patronus iure naturali tenetur eligere sive præsentare eo modo, quo est necessarium Ecclesie Dei: sed ut docet Tridentinum, eligere digniorem est necessarium Ecclesie Dei: ergo Patronus iure naturali tenetur eligere digniorem.

24. Confirmatur tertio. Nam cum Tridentinum in eo cap. 1. ait, *alienis peccatis communicantes peccare mortaliter eos, qui ad Episcopatum*

tum non eligunt digniorem, expresse loquitur tam de Patronis presentibus, quam de Prælatibus eligentibus, illis verbis: *Omnes vero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum quodcumque ius, quacumque ratione à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant.* In quibus verbis manifestum est, patronos etiam laicos contineri.

25. Dices. Ingens onus imponitur Patronis laicis, si ipsi non dicantur conscientie suæ satisfacere per hoc, quod præsentent dignos, sed querere teneantur digniores, magnisque scrupulis obnoxij erunt: præcipue cum adsit consuetudo in contrarium. Electio enim Episcopi plauditur, & celebratur, dum vir idoneus, & dignus eligitur, quamvis non sit dignior.

26. Respondeo, & si esset magnum onus, ei esse incumbendum Patrono; cum sit ingens obligatio providendi Pastorem vigilantissimum pro pascendis ovibus Christi sanguine emptis. Deinde assero, non esse magnum onus, accipere informationem accuratam de viris idoneis ad id munus, & hac accepta, eligere eum, qui reliquis antecedit in talentis requisitis.

27. Et quod dicitur de consuetudine, nihil obest. Nam contra obligationem iuris naturalis nulla prævalet consuetudo; quæ eo ipso quod contrarietur iuri naturali irrationabilis est. Deinde falsum est, quod detur talis consuetudo.

28. Et quidem in Hispania mihi certum est, eam consuetudinem non extare. Scio enim Regem Catholicum consulere frequenter solere Archiepiscopum Hispalensem, & alios maiorum Ecclesiarum Antistites, à quibus accipit informationes arcanas de ijs viris, qui gubernandis Ecclesijs Cathedralibus magis sunt

idonei, & vtiliores fore iudicantur. Et ex his omnibus cum magno consilio eligit Rex eos, qui maiori fama sanctitatis, doctrinæ, & prudentiæ inveniuntur. Cuius evidens signum est id, quod manifesta experientia comperimus, omnes Episcopos Hispaniæ, ut in plurimum esse viros sanctitate, prudentia, zelo salutis animarum, & vigilantia præstantissimos.

29. Est etiam signum evidens sollicitudinis Regnum Hispaniæ in presentandis dignioribus pro Ecclesijs Cathedralibus exemplum Epistolæ Regis Catholici Caroli II., qui in presenti regnat, datæ ad D. Archiepiscopum Hispalensem, quam modo præ manibus habeo, ubi inter alia hæc verba lego. *Importando tanto al servicio de Dios nuestro Señor, y bien de su Iglesia Católica, que las personas, que he de presentar para gobernar las de mis Reynos, sean de las MAYORES calidades, méritos, y partes, que se puede, y tener para esta relacion de los mas DIGNOS, y capaces; por la gran satisfacion, que tengo de vuestra persona, y lo que con razon confio, que en quanto alcancaredes, me la hareis cierta, y verdadera, os encargo la conciencia, como cosa de que depende el bien universal de la Republica Cristiana, y por los mas seguros medios, que fuere posible, y conviene, os entereis con mucha atencion, secreto, y cuydado (postpuesta toda aficion, y fines humanos) de la Cristiandad, virtud, vida, exemplo, caridad, prudencia, modestia, entendimiento, letras, gobierno, edad, legitimidad, limpieza de sangre, y otras buenas calidades, que concurran en las personas, MAS calificadas, y aprobadas de vuestro Arçobispado, y otras, de quien os pareciere se puede fiar el gobierno de qualquier Iglesia.*

30. Inquires, an opinio docens, Patronum laicum non teneri ad præsen-

sentandum digniorem ad munus Episcopale, aut Cardinalitium, subiaceat huic damnationi? Et respondeo, hanc questionem pendere ab altera; scilicet an Concilium Tridentinum, cum decernit, ad munus Episcopale, & Cardinalitium eligendos esse digniores, loquatur etiam de presentandis à Patronis laicis? Nam cum hæc damnatio reprobet intelligentiam pravã circa id verbum *Digniores*, quod ponit Concilium, in eodem sensu, quo loquitur Concilium, debet etiam intelligi ea damnatio.

31. Respondeo ergo, eam opinionem subiacere huic damnationi. Ratio est. Nam Concilium Tridentinum ad munus Episcopale, & Cardinalitium ita requirit digniores, ut nullum apponat discrimen inter eligendos ab Ecclesiasticis Præsulibus, & eligendos à Patronis laicis, imò & hos etiam expresse comprehendit, ut ostendi supra in confirm. 3. Et quidem in eadem sess. 24. cap. 18. de Reformat. cum tradidisset, ad Ecclesiam Parochialem eligendum esse digniorem, subiungit: *Quod si ius Patronatus laicorum fuerit, debeat, qui à Patrono presentatus fuerit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti.* Cum ergo Concilium in eligendis ad Ecclesiam Parochialem, distinguat inter eligendos à Præsule Ecclesiastico & nominandos à Patrono laico; & hos admittat, quamvis non constet, eos esse digniores, dummodo constet esse dignos; in eligendis vero ad Ecclesiam Cathedralem semper insistat in electione dignioris, sine vlla distinctione Patroni laici, aut Ecclesiastici, imò expresse comprehendens laicum; dicendum absolute est, Concilium requirere ad munus Episcopale digniores, sive ab Ecclesiastico, sive à laico nominandi sint.

CAPUT IV.

An extendenda sit ea doctrina ad eos, qui eliguntur ad Beneficia Parochialia?

SUMMARIUM.

Tres questiones discutienda. n. 32.

Ex Decreto Tridentini elector Ecclesiasticus ad Beneficium Parochiale tenetur eligere digniorem. nu. 33.

Ad idem tenetur iure naturalium. num. 34.

Obiectio solvitur. num. 35. & seqq.

Ex Decreto expresso Tridentini non constat, quod Patronus laicus debeat eligere digniorem. num. 37.

Ex mente Tridentini colligitur, quod Patronus laicus tenetur eligere digniorem. num. 38. & seqq.

Qua ratione opposita opinio subiaceat damnationi. num. 40.

Obiectio solvitur, & explicatur, quomodo intelligenda sit obligatio iuris naturalis. uum.

An qui resignat Beneficium Curatum favore alterius, teneatur resignare favore dignioris? nu. 44. & seqq.

32. **N**on desunt, qui doceant, eam doctrinam non esse extendendam ad eos, qui eliguntur ad Beneficia Parochialia, neque esse obligationem eligendi digniores, sed sufficere, si eligantur digni. Ita Authores, quos supra retuli initio capituli 2. Circa quàm difficultatem tres questiones occurrunt. Prima est, an sit iuxta præscriptum Concilii Tridentini, quod quando electio pertinet ad Prælatum Ecclesiasticum, debeant eligi digniores. Secunda, quid quando præsentat Patronus laicus, Tertia, an hæc damnatio compre-

hendat electionem ad Beneficia, ita ut sit scandalosum dicere, non debere eligi digniorem ad eiusmodi Beneficia? Et quidem non inquirimus modo, an ad Parochialia debeant eligi digniores; supponimus enim, esse tenendam sententiam affirmativam, sed an id sit iuxta præscriptum Concilij Tridentini? Quia cum hæc damnatio loquatur de intelligentia relati decreti Tridentini; oportet prius examinare, quid sit statutum à Tridentino circa hanc materiam.

33. Circa primam quæstionem sit prima conclusio. Ex Decreto Tridentini Episcopus, vel Patronus Ecclesiasticus, præmissis examine, tenetur eligere digniorem. Constat ex sess. 24. cap. 18. de Reform. ibi: *Ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicaverit, &c.* Censeo etiam, idem decerni in eodem Decreto de Reform. cap. 1. Nam quamvis præcipue loquatur ibi Tridentinum de Episcoporum, & S. R. E. Cardinalium electione, in præmio capitis loquitur generaliter de omnibus Curam animarum habentibus, illis verbis: *Nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem, utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesia gubernandæ idoneos promoveri studeat.* Quæ verba videntur esse generalia, & quæ omnes animarum Curam habentes, comprehendant. Et quamvis ibi dicat *Bonos*, & non dicat *Meliores*; id tamen præmittit, ut postea declaret, promoveri debere digniores.

34. Dicendum ergo est, hos omnes teneri ad id obligatione iuris naturalis. Quod probatur eadem ratione, qua id ostendimus de electione Episcoporum. Etenim iure naturæ tenentur eligere ad gubernationem spiritualem Parochiæ eum, qui habeat omnia requisita ad tale munus: cū ergo adeo difficile sit invenire illū,

qui habeat omnia, si iste non cognoscitur evidenter esse talis, debet eligi, qui plura ex requisitis habuerit; qui propterea erit dignior.

35. Dices, sed quid, si dentur duo, qui habeant omnia requisita, quamvis inæqualiter, ita ut unus perfectius illa habeat, quam alter? Nam in tali casu etiam ille minus perfectus habet omnia requisita; & ideo licet sit minus dignus, poterit eligi.

36. Sed contra est: nam moraliter loquendo, illa minor perfectio non potest dignosci ab electoribus, nisi quia deest aliquod requisitum: maxime quia ad Curam animarum requiruntur talenta in summo gradu moraliter cognoscibili; unde si non habet talenta in summo gradu moraliter cognoscibili, utique non habet omnia requisita. Et ideo optime dixit Lugo Card. in ea sess. 2. num. 19. *Experientia probat in ijs locis, unum Parochum zelo, & fervore flagrantem in fluere brevi tempore spiritum, & pietatem in omnes fere illos, qui ad eius Curam pertinent.* Et sane qui cognoscit, quanti momenti sit Cura animarum in ordine ad salutem æternam, non dubitabit, eum zelum, & fervorem, qualem proponit Lugo, esse unum ex requisitis ad munus Parochiale, & illud dici posse, esse in summo gradu. Dum ergo non cognoscitur is zelus in tā sublimi gradu, in aliquo ex ijs, qui aspirant ad munus Parochiale, debet eligi is, qui magis accedit ad eū gradum, cæteris paribus; & idem dicendum est de reliquis talentis requisitis.

37. Circa secundam quæstionem sit secunda conclusio. Ex Decreto expresso Tridentini non constat, quod Patronus laicus debeat eligere digniorem ad munus Parochiale, sed dignum, & idoneum muneri; tamen attendita Tridentini mente, quæ ex alijs eius verbis colligitur, Patronus laicus tene-

Lugo.

tenetur eligere digniorem. Prima pars constat ex citato cap. 18., vbi dicitur: *Quod si ius Patronatus laicorum fuerit, debeat, qui à Patrono presentatus erit, ab eisdem deputatis (examinatoribus) ut supra examinari; & nō, nisi idoneus repertus fuerit, admitti.* Vbi non petit magis idoneum, sed quod reperiatur idoneus.

38. Secunda pars probatur. Nam quamvis solum requirat Tridentinū, quod Presentatus à Patrono laico ad Parochiam, reperiatur idoneus, id ita decernit, vt vitentur lites, quæ contra ius Patroni exurgere possent, si non admitteretur presentatus, prætextu quærendi alterum digniorem. Ex alia vero parte, cum tot, tanquamque requisita declaret opus esse ad munus Parochiale, quæ leguntur in eo cap. 18.; cumque res ipsa ex se tanti momenti sit in ordine ad salutem animarum, inde constat, etiam ex mente Tridentini, Patronum laicum, præmissa diligenti inquisitione, debere presentare digniorem.

39. Confirmatur: nam ex mente Tridentini, qui non eligit digniorem, *peccat mortaliter communicans peccatis alienis*: Sed quod Patronus sit laicus, non tollit, quominus cooperetur peccatis alienis: ergo etiam Patronus laicus tenetur eligere digniorem. Neque obstat, quod Concilium in cap. 1. loquatur præcipue de electione Episcoporum: nam eodem modo (proportionem servata) cooperatur peccatis alienis, qui eligit minus dignum ad Parochiam, quam qui eligit ad Episcopatum.

40. Circa tertiam, & præcipuam quæstionem sit tertia conclusio. Subiacet huic damnationi, qui dixerit, vbi Concilium decernit, ad munus Parochiale esse eligendum digniorem, nomine dignioris intelligi dignum, sumpto comparativo propositivo, aut intelligi non digniorem,

aut solum intelligi in concursu. Ratio est: nam licet demus, in eo cap. 1. agere Concilium dumtaxat de electione Episcoporum, & S. R. E. Cardinalium, tamen damnatio hæc condemnat interpretationem illam sinistram circa id verbum *Digniores*, cum ergo id verbum æque reperitur in electione Parochorum in eo cap. 18., ac in cap. 1. in electione Episcoporum, damnatio etiam debet extendi ad interpretationem eius verbi etiam in electione Parochorum.

41. Obijcies contra primam conclusionem. Si ita stricte teneretur Episcopus eligere digniorem, sequeretur, quod si immediate post concursum, & examen factum, inveniatur Episcopus aliquem digniorem reliquis oppositoribus, teneretur deserere omnes eos, qui vocati venerunt ad concursum, & eligere eum, qui denuo inventus est dignior: sed hoc fieri non potest sine iniuria eorum, qui vocati sunt ad concursum, propter contractum cum eis: ergo non ita stricte teneretur Episcopus eligere digniorem.

42. Respondetur primo, casum esse metaphysicum, utpote qui nunquam contingit: tum quia omnes, qui se idoneos reputant, semper ingrediuntur concursum; tum etiam, quia etiam post examen reliquorum, potest Episcopus vocare ad concursum eum, quem reputat digniorem: tum præterea, quia difficile est cognoscere evidenter, illum esse digniorem, non probata per examen eius scientia.

43. Respondetur secundo, quod dato quod aliquando contingat is casus, non tenetur Episcopus eligere illum repertum digniorem extra concursum: obligatio enim eligendi digniorem intelligitur sine violatione contractus initi cum oppositoribus vocatis ad concursum, dummodo

illi sint digni, & ex illis eligatur dignior. Sic enim intelligendū est ius naturale obligans ad electionē dignioris.

44. Obijciens contra secundam Cōclusionē. Qui resignat Beneficium Curatum favore alterius, non tenetur resignare favore dignioris, sed sufficit, quod resignet favore digni; vt docent Reginaldus, Lessius, & Malderus, quos refert, & sequitur Diana part. 2. tract. 15. resol. 41. Quia resignans non est distributor, & idē non tenetur seruire iustitiam distributivam. Ergo eodem modo censendum est de Patron laico, maxime de illo, qui non est distributor plurium Beneficiorum, sed illius vnus Beneficij.

45. Et quidem alia est mens P. Lessij, qui solum loquitur, quando non est magnus excessus dignissimi ad dignum: superaddit enim hæc verba: *Quamuis si multo dignior se offerat, vel in promptu sit, charitas boni communis obligat, vt hic præferatur.* Ex quibus verbis formatur argumentum probans, resignatorem quærere debere dignissimum, & si videat, hunc valde excedere, teneri resignare in favorem eius. Nam charitas boni cōmunis exigit, vt prouideatur saluti animarum meliori modo, quo possit. Nam, vt supra perpendimus, cum non facile inueniatur vnus, qui habeat omnia requisita, charitas boni cōmunis, & desiderū salutis animarū, vrgeri debet ad hoc, vt eligatur, qui vltierus abundet eiusmodi requisitis. Et hinc constat ad argumentum, negandum esse antecedens; vt negat P.

Vasq. opusc. de Beneficijs cap. 2. §. 4. dub. 7. n. 100. Cum Soto, & Navarro. Et ad id, quod subiungitur, dicendum est, non nasci obligationem hanc ex iustitia distributiva, sed ex charitate, & desiderio, quod Beneficiarius habere debet salutis animarum.

Reginaldus.
Lessius.
Malderus.
Diana.

Lessius.

P. Vasq.
Soto.
Navarro.

(* * * * *)

DISERTATIO. XXIX.

An fornicatio, & mollietates sint moraliter male, dumtaxat quia prohibita?

CAPVT I.

Proponuntur duæ propositiones damnatae, placitum Caramuelis, & aliquot prænotata.

SUMMARIUM.

Referuntur duæ propositiones damnatae. num. 1.

Præfens questio est, an fornicatio, & mollietates sint male ab intrinseco, an à sola prohibitionem? Et quomodo questio spectet ad praxim. num. 2.

Duplicem esse malitiam, Theologicam, & Philosophicam; ex Caramuele. num. 3.

Quomodo explicet Caramuel hanc duplicem malitiam? num. 4.

Hæc doctrina Caramuelis non stat cum doctrina S. Thomæ. num. 5.

An malitia Philosophica offendat Deum vt authorem naturæ. ibidem.

Docet Caramuel, fornicationem, & mollietatem non esse malas ab intrinseco, sed à prohibitionem Dei. num. 6.

Fundamenta, quibus nititur. num. 6. & seqq.

Alia fundamenta eiusdem, vt probet, mollietatem non esse malam ab intrinseco. num. 12. & seqq.

An idem censeat Caramuel de omnibus peccatis luxuria contra naturam. num. 15.

Fiff

Pro-